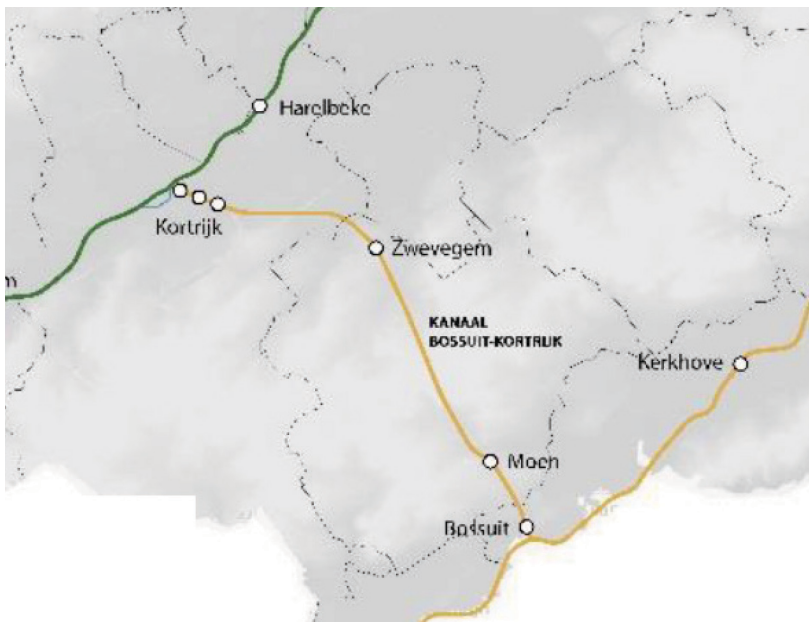

Briefadvies

Complex Project Kanaal Bossuit - Kortrijk

Brussel, 21 december 2018

Foto's: Adviesdossier (raadpleegbaar via www.kanaalbossuitkortrijk.be)

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij adviseert de beleidsmakers, in hoofdzaak de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, over landbouw en visserij in de brede zin van het woord. De adviezen, zoals vastgesteld door de belanghebbenden vertegenwoordigd in de adviesraad, passen in een gedragen politieke besluitvorming.

Adviesvraag: Complex Project 'Opwaardering en/of aanpassing van het Kanaal Bossuit-Kortrijk voor klasse V-schepen' Alternatievenonderzoeksnota

Adviesvrager: De Vlaamse Waterweg nv

Ontvangst adviesvraag: 19 november 2018

Adviestermijn: 46 dagen (28 december 2018)

Goedkeuring raad: 21 december 2018

Adviesnummer: 2018-23

Dossierhouder: Wouter Vanacker - wvanacker@serv.be

Contactpersoon: Koen Carels – kcarels@serv.be

Ben Weyts

Vlaams Minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn
Martelaarsplein 7
B-1000 BRUSSEL

contactpersoon

Koen Carels
kcarels@serv.be

ons kenmerk

20181130_BR_BRADV_CP_Bossuit_oz_bw

uw kenmerk

Brussel

21 december 2018

Complex Project Kanaal Bossuit-Kortrijk (alternatievenonderzoeksnota)

Mijnheer de minister

Op 12 november ontving de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij een adviesvraag in het kader van het Complex Project Kanaal Bossuit – Kortrijk. De SALV apprecieert dat zij zo adequaat kan bijdragen aan het bij decreet voorziene inspraak- en participatieproces dat de realisatie van complexe projecten ondersteunt¹. De adviesraad keurde het advies unaniem goed op 21 december 2018.

Krachtlijnen

- **Benut deze hertekening van de waterinfrastructuur als een opportuniteit om de landbouwers in de streek weerbaarder te maken tegen de effecten van klimaatverandering.**
- **Hou evenzeer rekening met de mogelijke effecten van gewijzigde (grond- en oppervlakte) waterhuishouding op de landbouw.**
- **Kwantificeer en beperk de inname van open ruimte (landbouw en natuur).**

Situering

Het Kanaal Bossuit – Kortrijk verbindt de Boven-Schelde en de Leie. Het aangevoerde water wordt na beluchting in het wachtbekken van het natuurgebied De Gavers voor drinkwaterproductie aangewend.

Met het Complex Project Bossuit – Kortrijk beoogt de Vlaamse Waterweg nv een vlotte verbinding van de Boven-Schelde met de Leie en de Vlaamse havens voor grotere binnenvaartschepen (tot klasse Va – 3000 ton), waardoor de watergebonden bedrijventerreinen langs het kanaal aantrekkelijker worden en dus zorgen voor meer groei en werkgelegenheid en

---

1 Wettelijk kader voor advisering: Vlaams Decreet Complexe Projecten, art. 111 en Code van Goede Praktijk1.

minder vrachtverkeer op de weg.² Tegelijk moeten de geplande moderniseringswerken het mogelijk maken om het kanaal beter in te passen in de omgeving. Daardoor zou het project voor alle betrokkenen een echte meerwaarde bieden. Vooral in de stad Kortrijk worden nieuwe mogelijkheden op het vlak van stedelijke ontwikkeling verkend, waaronder kwaliteitsvolle projecten met zicht op het water. Elke ingreep in het open landschap rond het kanaal wordt gezien als een kans om het kanaal in dat landschap beter tot zijn recht te laten komen. Daarbij wenst men vanuit een ruimere visie te werken, waarin ook plaats is voor verbeteringen op het vlak van natuurwaarde en natuurbeleving.

Op 8 september 2017 nam de Vlaamse overheid een startbeslissing³, die het startschot vormde voor de onderzoeksfase. Daarmee zit de verkenningsfase voor het project erop.

Sinds november 2018 is de alternatievenonderzoeksnota beschikbaar⁴. Deze nota bestaat uit heel wat vragen en beschrijft hoe die onderzocht en beoordeeld zullen worden, en dient aldus te fungeren als een solide basis voor het verdere verloop van de studie.

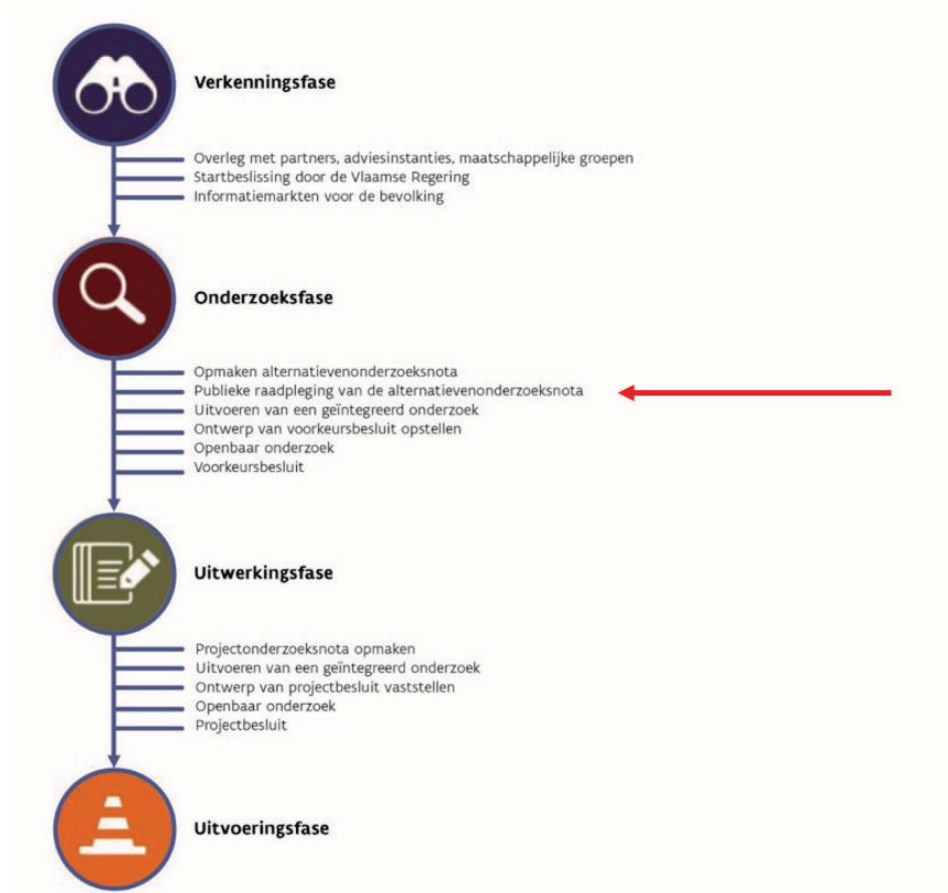
Het proces wordt ruimtelijk ingedeeld in het Segment Boven-Schelde en het Segment Zwevegem – Leie.

---

² Meer info over het project: <https://www.kanaalbossuitkortrijk.be/>.

³ Via deze link kan je de startbeslissing bekijken: <http://www.kanaalbossuitkortrijk.be/uploads/2018/11/Studie-KBK-startbeslissing.pdf>.

⁴ Alternatievenonderzoeksnota: <https://www.kanaalbossuitkortrijk.be/uploads/2018/11/Studie-KBK-alternatievenonderzoeksnota-hoofddocument.pdf>. Bijlagen: <https://www.kanaalbossuitkortrijk.be/uploads/2018/11/Studie-KBK-alternatievenonderzoeksnota-bijlagen.pdf>.

Figuur 1 Procesverloop Procedure Complex Project met aanduiding van de huidige processtap (Bron: Alternatievenonderzoeksnota)

In het **Segment Zwevegem – Leie** voorziet het Complex Project ofwel een verbreding van het bestaande traject van het kanaal (“rechtdoortracé”), ofwel de aanleg van een nieuw traject langs de R8 (“ringtracé”) of door het midden van het gebied tussen de R8 en het bestaande traject (“bypassstracé”). Elke optie omvat tevens de bouw van een nieuwe sluis, die het kanaal met de Leie verbindt. Ook wordt een zwaikom nabij Zwevegem voorzien.

De keuze van een nieuw traject impliceert het aansnijden van ca. 4,5 ha landbouwgebied, alsook het natuurgebied Venning (ca. 3,5 ha)⁵, dat de Kortrijkse Vlindertuin en een volkstuin van een nabijgelegen sociale woonwijk omvat.

In het **Segment Boven-Schelde – Zwevegem** zal onder meer onderzocht worden of en waar de vaarbreedte moet worden aangepast. Dit segment grenst voornamelijk aan openruimtegebied (aaneengesloten agrarisch gebied), alsook ook enkele kleine woonkernen en het Orveytbos.

⁵ Cf. <http://www.natuurpuntkortrijk.be/index.php/natuurgebieden/vlindertuin-venning>.

Advies

[1] Grijp deze hertekening van de waterinfrastructuur aan als een opportuniteit om de (lokale) landbouw en natuur weerbaarder te maken tegen de effecten van klimaatverandering. In het kader van het complex project Bossuit – Kortrijk wordt een significant deel van de regionale waterinfrastructuur structureel herdacht, in functie van een langetermijnperspectief op de regionale economische ontwikkeling en met oog op het bieden van een meerwaarde voor alle stakeholders. De SALV vraagt in die context om mogelijkheden voor de aanleg van adaptatiegerichte watervoorzieningen voor de landbouwsector te onderzoeken, zonder aandacht te verliezen voor de nood aan water voor natte natuur (die een belangrijke mitigerende werking heeft). Zo dienen er zich mogelijk kansen aan om voorzieningen aan te leggen, die als waterbuffers zouden kunnen fungeren in periodes met veel neerslag en hoge waterstanden. Nadien zouden zij door de landbouwers als waterreserves kunnen worden aangesproken in tijden van droogte. Het lijkt geen twijfel dat het complex project met dergelijke adaptatiegerichte watervoorzieningen een grote meerwaarde zou kunnen bieden voor de sector. De vele landbouwbedrijven in de regio stonden de afgelopen jaren al meermaals door desastreuze droogte onder (zware) druk, en op lange termijn zullen dergelijke rampen onder invloed van de klimaatverandering nog vaker voorkomen. De SALV acht het dan ook vanzelfsprekend dat aan duurzame voedselzekerheid van toekomstige generaties nu reeds de nodige prioriteit wordt verleend.

[2] Geef zo uitvoering aan het Actieplan Water, in samenwerking met publieke en private partners. Met het onderzoek naar en de realisatie van adaptatiegerichte watervoorzieningen kan aansluiting gezocht worden met de maatregelen en betrokken actoren die het Actieplan Water voor de Land- en Tuinbouw 2019-2023 vorm geven⁶. De SALV wijst in deze context op het belang van overleg met en kennisdeling tussen alle relevante lokale, provinciale en regionale overheden en instellingen. Ook een gedegen overleg met de sector is noodzakelijk. Op die manier kunnen de noden, behoeften en opportuniteiten optimaal verkend worden.

[3] Onderzoek de mogelijke effecten van gewijzigde (grond- en oppervlakte) waterhuishouding op de landbouw. Zeker in het Segment Zwevegem – Leie en in mindere mate in het Segment Bossuit – Zwevegem voorziet het project een uitbreiding van het kanaalvolume. De uitbreiding van het kanaalvolume heeft mogelijk implicaties voor de grond- en oppervlaktewaterhuishouding in de regio. De SALV vraagt om de volgende zaken te onderzoeken:

- Wat is de impact van de uitbreiding van het kanaalvolume door verbreding en verdieping op de (nu reeds kritieke) grondwatertafel in het gebied? Wat zijn de indirecte gevolgen van een verdere daling van de grondwatertafel in de agrarische gebieden langs het kanaal? In welke mate kan verdroging optreden?
- Wat zijn de effecten van de uitbreiding van het kanaalvolume op de mogelijkheden om bij droogte water te capteren uit het Kanaal Bossuit-Kortrijk enerzijds én uit nabijgelegen segmenten van de Leie en de Schelde anderzijds?

⁶ Het Actieplan vermeldt de aanleg van bufferbekkens overigens expliciet: Actieplan Water voor de Land- en Tuinbouw 2019-2023, 2.2.4. (p. 10).

[4] Kwantificeer en beperk de inname van open ruimte. De aanleg van een nieuw kanaaltraject in de rand van Kortrijk (“bypassstracé”, “ringtracé”) impliceert dat een gebied zal verdwijnen, waar nu landbouwactiviteiten plaatsvinden (ca. 4ha) alsook natuurwaarden ontwikkeld worden en (volks)tuinders actief zijn (ca. 3ha). Eventuele natuurcompensaties en flankerende maatregelen (grondenbank) kunnen resulteren in een indirecte ruimte-inname van gronden elders, mogelijks met hoge landbouwkundige en/of biologische waarde. Bij de uitbreiding van de vaarbreedte en toepasselijke bochtverbredingen in andere delen van het kanaal kan bijkomend landbouwareaal en natuur verloren gaan. Ook de keuze van oeverinrichting heeft een impact op de ruimte-inname. De SALV vraagt om de totale inname van open ruimte te kwantificeren en zoveel als mogelijk te beperken.

[5] Pas de bepalingen uit de Habitatrictlijn correct toe. De alternatievenonderzoeksnota geeft aan dat er zal getoetst worden aan de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende speciale beschermingszone aangezien er mogelijk impact kan zijn op het SBZ ‘Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen’. De SALV vraagt de bepalingen van artikels 6.3 en 6.4 van de Habitatrictlijn correct toe te passen.

Hoogachtend

Hendrik Vandamme
voorzitter

Bijlage(n): -

Kopie: Joke Schauvliege, Vlaams minister van Natuur, Omgeving en Landbouw